

DOF - Marianne Linnemann	ML	Blåvandshuk
DN - Tage Madsen /Kristian Pedersen	TM	J.nr. 21/00970
FR - Benny Pedersen	BP	Ref. lht
DIF - Henrik Tang Kristensen	HTK	Den 17. juni 2021
Jægerne - Ole Lembcke Pedersen	OLP	
Sportsfiskerne – Kim Iversen	KI	
Lodsejerne - Søren Christensen	SC	
Værnselskaberne - Søren Jensen	SJ	
Sommerhuse/Campingpladser Holmsland – Johannes Uglvig	JU	
Nymindegab - Søren Rotbøl Jepsen	SR	
Tarm/Skjern - Lars Foged	LF	
RKSK - Ole Nyholm Knudsen	ONK	
RKSK-Turistbranchen – Henrik N. Klausen	HNK	
NST Ulrik Lorenzen	ULO	
NST Søren Rask Jessen	SRJ	
NST Mads Bank Mikkelsen	MBM	
NST Lars Trier (ref)	LHT	

Referat af Brugerrådsmøde Nord for NST-BLH 10. juni 2021

Afholdt som ekskursion til Troldhede Brunkulsleje.

Deltagere:

Benny Pedersen, Henrik Tang Kristensen, Ole Lembcke Pedersen, Lars Foged, Anna Hedegaard (i stedet for Henrik N. Klausen), ULO, SRJ, MABMI og LHT.

1. Opsamling på sidste møde 15. august 2019.

Ingen bemærkninger.

2. Korte orienteringspunkter fra NST.

./.

ULO redegjorde kort for de tre væsentligste sager, der pågår i Naturstyrelsen i øjeblikket; a) Udpegning af 15 Natur-nationalparker b) Udpegning af måske over 60.000 ha statsskov til urørt skov og c) en større indsats for flere Klimalavbundsprojekter.

a) Natur-nationalparker:

5 ud af 15 er nu udpeget (Grib Skov, Fussingø, Tranum, Stråsø og Almindingen), og loven er netop vedtaget. Der er endvidere igangsat en "bottom-up proces" for udpegning af de resterende 10, hvor alle opfordres til at melde forslag ind. Naturnationalparkerne skal alene kunne anlægges på NST arealer (i denne første omgang i hvert fald).

Det er muligt, at nogle af BLHs arealer kunne komme i spil, f.eks. Kærgård Plantage og Skjern Enge, men hvor vidt de så bliver endelig udpeget bliver spændende at følge. BLH er naturligvis klar, hvis det sker.

b) Urørt skov. Yderligere ca. 60.000 ha udlægges.

Ønskerne til statens skove har ændret sig markant siden skovene blev "indfredet" og/eller plantet for typisk 100-200 år siden. I år 1800 var der meget lidt skov i Danmark (ca. 2 % af arealet) og der var stor mangel på træ, ligesom sandfygning var et stort problem. Statsskovene blev derfor frem til ca. år 1980 helt primært drevet med fokus på træproduktion, og især i Vestjylland med henblik på at stoppe sandfygning. Siden ca. 1980 er ønskerne og formålene med skovene, og herunder især statsskovene, dog blevet mange flere, og formål som friluftsliv og naturhensyn har fyldt mere og mere de seneste årtier. Allerede i midten af 1990'erne blev således udlagt ca. 6.000 ha statsskov til urørt skov og andre naturskovs-typer og den generelle drift af statsskovene blev fokuseret på "naturnær skovdrift" som bl.a. inkluderer fokus på brug af hjemmehørende træarter, selvfornyelse og naturlig hydrologi. Regeringen vil nu udpege ca. yderligere 60.000 ha statsskov til urørt skov. BLH forventer, at de fleste nye urørte skove vil blive udlagt i Øst-Danmark. På BLH er der for stor en andel udenlandske træarter i skovene, samt de foryrer sig meget villigt (sitkagran, contortafyr, serontina o.a.) til at udlæg til urørt skov på mange arealer vil føre til noget naturmæssigt meget fornuftigt i overskuelig fremtid.

c) Klima-lavbundsprojekter. Nye vådområder aht. klima.

Nyt fokus på genskabelse af vådområder. I princippet den samme type projekter, som de seneste årtier startende med Skjern Å i 1990'erne. Genskab vådområder, der blev drænet i 1800- og 1900-tallet. De erklærede hovedformål med diverse ordninger siden 1990'erne har dog været forskellige: Enten mere natur, fjernelse af kvælstof, klimatilpasning og nu beskyttelse af eksisterende tørvelag, dvs. begrænsning af CO₂-udledning. Men alle projekttyper har medført mere natur, fjernelse af kvælstof, klimatilpasning og beskyttelse af eksisterende tørvelag.

Det nye er, at der er stor politisk konsensus om, at nu skal der fart på genetablering af disse vådområder. Baggrunden er klima-udfordringen, og at ca. 10 % af DKs CO₂-udledning kommer fra drænedede tørvejorder i landbrugsdrift. Regeringen har derfor afsat 2 mia. kr. frem til 2030 til naturgenopretning af tørveholdige lavbundsområder i landbrugsmæssig drift. (Venstre har sagt de ønsker 5 mia. kr. til formålet !)

BLH er involveret i Damsø-projektet ved Skjern, samt to mindre projekter i Varde Kommune.

3. Nye arealer overført fra andre NST-enheder til NST-BLH i 2019.

./.
Bl.a. Troldhede Brunkulsleje, Øster Lem Hede, Tirsbjerg Plantage, Haltrup Hede, Nr. Lyngvig Fyr og Bollerup Strand (kite-surferstranden ved Kloster). Se vedlagte kort over enhedens nordlige arealer

Arealerne blev kort gennemgået via det udleverede kort. Mange fine steder inkl. nogle friluftsmæssige/turistmæssige hotspots (Nr. Lyngvig Fyr og Bollerup Strand), men også nogle natur- og kulturhistorisk meget interessante lokaliteter (Troldhede og Øster Lem Hede).

4. NSTs planer med Troldhede Brunkulsleje; fra industri til natur.

Vi gik en rundtur i området og diskuterede forskellige emner. Udgangspunktet var denne folder; <https://naturstyrelsen.dk/media/nst/67762/KULSOEN.pdf>

Der var enighed om, at det var utroligt, at det som nu virker ganske frodigt, for 70 år siden lignede en ørken. Se luftfotos fra dengang og nu sidst i referatet.

Der blev således anlagt et ”ørken-arboret” på stedet, som var et af flere, der lå ved forskellige brunkulslejer rundt i Jylland. På turen rundt sås flere af de sjældne træ- og buskarter plantet dengang, som fortsat ”overlever” i skoven, bl.a. tsuga, sortgran, rhododendron og amerikansk blåbær. Det var dog også tydeligt, at mere almindelige træ- og buskarter forynger sig lettere i plantagen (bl.a. eg, birk, bøg, sitkagran og glansbladet hæg).

Det er NSTs hensigt at transformere de nåletræs-dominerede dele af skoven til at bestå af flere danske løvtræer; eg, birk, bævreasp, bøg o.a., samt skovfyr der også betragtes som oprindelig dansk (et ud af tre nåletræarter der betragtes som dansk; enebær og taks er de andre). Svarende til det tidligere nævnte driftsprincip med ”naturnær skovdrift”. Nogle mindre ren-afdrifter og plantninger bliver dog nok nødvendig flere steder, da der er store partier med gammel ustabil nåletræ.

Resterne af ”ørken-arboretet vil blive mindre og mindre i den proces, men vitale buske og træer vil blive søgt bevaret.

Emner som hundeskov og MTB-kørsel blev også berørt undervejs.

Troldhede er ikke brugt nævneværdigt af MTB-folk, og generelt har BLH ikke nævneværdige udfordringer med MTB-folk, modsat ved Silkeborg og i Nordsjælland. De meget gode MTB-baner ved Blåbjerg og Bordrup trækker de fleste MTB-folk der hen.

Det blev foreslået, at der kunne etableres en hundeskov i Troldhede ifm. afdrifter og efterfølgende plantninger og hegninger. Der er dog flere hundeskove ikke så langt væk, bl.a. i Skjern, så behovet er måske ikke så stort. BLH overvejer.

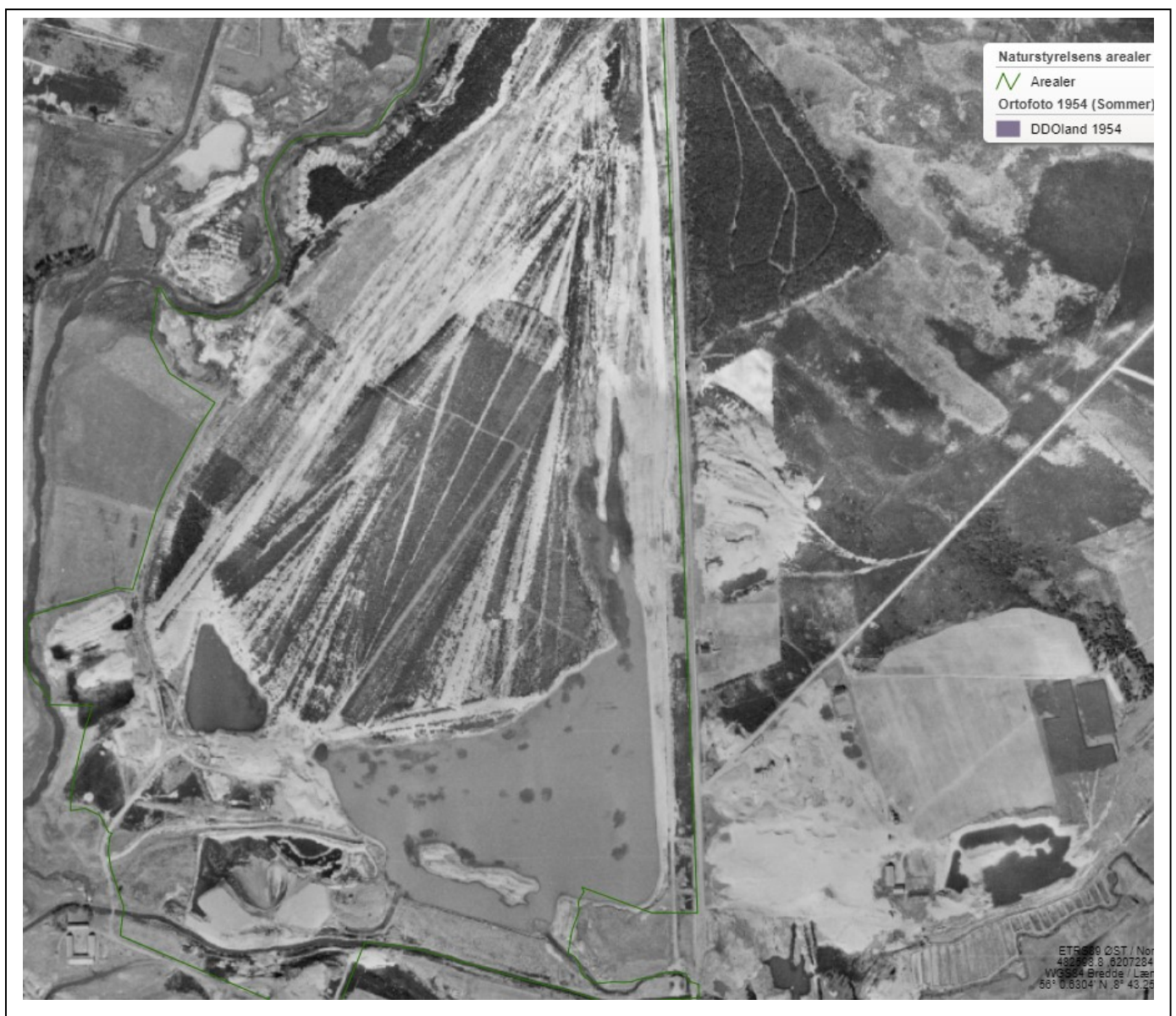
NST havde dagen før etableret en ny p-plads i nordenden af skoven, for at aflaste den meget brugte p-plads og tilhørende bålhytte på ”Bertels parcel” ved Kulsøen i sydenden af skoven. Det bliver spændende at se, hvor meget den bliver brugt. Det blev anbefalet også at etablere et borde-bænke sæt. BLH vurderer behovet, når p-pladsen har været i brug noget tid.

Ved Kulsøens nordvestligste bred er BLH undervejs med at etablere en shelter. Det er ved den ”øde” ende af søen. BLH fortalte om de mange tilladelser, der skal skaffes, førend et shelters kan sættes op (skovlov, søbeskyttelseslinie, planlov og byggetilladelse). Men der var enighed om, at det bliver et dejligt sted.

På vejen tilbage til p-pladsen blev Vonåen passeret flere gange. En af de vigtige vandløbs-strækninger i Skjern Å systemet, hvor der er velbrugte gydebanker af laks og ørred. Flere ældre spang over åen blev passeret, og udfordringer ved deres snarlige udskiftninger diskuteret.

Rundturen sluttede i god ro og orden tilbage ved den sydlige p-plads.

LHT

Troldhede Brunkulsleje 1954.

Troldhede Brunkulsleje 2020.